

BAZI AYETLERİN NESHEDİLMESİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyenleri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Cenâb-ı Hak hem dünya hem ahiret saadetine erdirsin cümlelerinizi, sevdiklerinizle beraber...

Bu konuşmamı sevgili Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz'in Mescid-i Nebevî'sinin yakınından, Medine-i Münevvere'den yapıyorum. Bakara Sûre-i Şerifesi'nin 106. ve 107. ayetlerine gelmiş bulunuyorduk. 106. ve 107. ayet-i kerimelerde Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ
مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(البقرة: ١٠٦)

(*Mâ nensah min âyetin ev nünsihâ ne'ti bi-hayrin minhâ ev mislihâ, elem ta'lem enna'llâhe alâ külli şey'in kadîr.*) (Bakara, 2/106)

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

(البقرة: ١٠٧)

(*Elem ta'lem enna'llàhe lehû mülkü's-semâvâti ve'l-ard, ve mâ leküm min dûni'llâhi min veliyyin ve lâ nasîr.*) (Bakara, 2/107) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

Bu ayet-i kerimeler, önemli bir konu olan nesih konusunu anlatıyor bize. Allah-u Teâlâ Hazretleri meâlen bildiriyor ki bizlere:

(*Mâ nensah min âyetin*) “Ayetlerden birisini nesh edersek...” *Nesh*, noktalı ha ile. (*Ev nünsihâ*) “Yahut unutturursak, (*ne'ti bi hayrin minhâ ev mislihâ*) ondan hayırlısını veyahut onun gibisini getiririz. (*Elem ta'lem enna'llàhe alâ külli şey'in kadîr*) Sen bilmedin mi ki, Allah her şeye kâdirdir. Yâni dilediğini nesheder, dilediğini unutturur, dilediğini gönderir.” (Bakara, 2/106)

(*Elem ta'lem*) Ey Rasûlüm sen bilmedin mi ki, (*enna'llàhe lehû mülkü's-semâvâti ve'l-ard*) göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. (*Ve mâ leküm min dûni'llâhi min veliyyin ve lâ nasîr*) Ve sizler için Allah'tan başka bir dost, velî ve bir yardımcı yoktur.” (Bakara, 2/107)

a. Nesih Ne Demektir?

Şimdi kelimeleri biraz açıklayarak, dilbilgisi yönünden bilgi verelim:

(Mâ) “O şey ki” mânâsına. “Şol şey ki, (nensah) biz nesh ederiz, (min ayetin) ayetten...” *Min*, beyaniye oluyor; yâni şol şey ki dediğinin ne olduğunu beyan ediyor burada. “Ayet cinsinden, ayet olarak biz her neyi neshedersek; (ev) yahut da, (nünsihâ) onu unutturursak...” *Hâ* ayete gidiyor, sonundaki zamir-i muttasıl. (*Ne’ti bi-hayrin minhâ*) *Ne’ti* gelmek ama, *bi* harfi cerriyile müteaddi oluyor. “O ayetten daha iyisini getiririz, hayırlısını getiririz; (ev mislihâ) yahut aynını, emsalini, benzerini getiririz. (*Elem ta’lem*) Sen bilmedin mi ki ey Rasûlüm, çok iyi bilirsin ki, (*enna’llâhe alâ külli şey’in kadîr*) Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye bi-hakkın, tamâmen, hakkıyla, pek ziyade, sonsuz derecede her şeye kâdirdir. Ne dilerse onu yapar.” (Bakara, 2/106)

Şimdi bu ayet-i kerimelerde geçen *nesih* kelimesinin sonundaki harf, *hı* harfidir. Arapça’da biliyorsunuz noktasız *cim*’in benzeri noktasız *ha* var, bir de bunun noktalısı var. Noktasız olan, kuvvetli bir *ha* sesi veriyor. Noktalı olan da, bir hırıltılı *ha* sesi veriyor. Türkçe’deki meselâ, Anadolu’nun bazı yerlerinde *yohsul* diyorlar, *yoh* diyorlar onun gibi bir *ha* sesi bu. Arapça’da *hı* harfiyle gösteriliyor.

Nesh; bir şeyi değiştirmek, bir yere kaydetmek mânâsına gelen bir kelime lügat mânâsı olarak. Meselâ derler ki: “Güneş geldi, gölgeyi neshetti.” Yâni, güneş gelince tabii gölge kalmıyor. Bir şeyi ilga etmek, kaldırmak, silmek mânâsına geliyor.

Bir de, meselâ bir kitaba bakarak, başka bir kağıt üzerine aynısını yazmaya da neshetmek deniliyor. Hatta buradan da, *nesih yazı* diye, güzel yazı çeşitlerinden bir yazı çeşidini de bilirsiniz. Umumiyetle kâtipler tarafından kitapların yazıldığı, başka amaçlı levhalar filan değil de, kitapların her gün kullanılan işlek yazısına *nesih yazı* deniliyor.

Bir de *istinsah etmek*, yâni bir yazıyla daha önceki bir örneğin kopyasını çıkartmak mânâsına geliyor. Ayet-i kerimede de geçiyor:

إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

(الجاثية: ۲۹)

(*Innâ künnâ nestensihu mâ küntüm ta'melûn*)
“Ey kullarım, ben Azimü’ş-şân, dünyadayken sizin işlediğiniz amelleri istinsah ediyordum, yazıyordum; kayda geçirttiriyordum, meleklerime yazdırıyordum. Amel defterlerinde sizin işlediğiniz her türlü amel var. Hepsi kaybolmamış, hepsi tesbit edilmiş, kayda geçmiş durumda.”(Câsiye, 45/29) mânâsına geliyor.

Şeriatta da *nesih*; bir konudaki Cenâb-ı Hakk’ın emrinin, hükmünün yeni bir ayet-i kerimeyle, “Öyle değil de, bundan sonra şöyle yapın!” diye değiştirilmesi mânâsına geliyor. Bu sonradan gelen ayete *nâsih* deniliyor. Hükmü kaldırılan ayete de *mensuh* deniliyor.

Kur'an-ı Kerim'de *nesih*; bazı ayetlerin Allah'ın hikmetine mebni, her işi hikmetli olduğundan, verilmiş olan bir hükmün zamanın değişmesine göre, şartların değişmesine göre ve ihtiyacın gelişmesine göre, Cenâb-ı Hakk'ın lütfuyla, keremiyle kullara bir rahmet olarak değiştirilmesi olayı.

Şimdi bu olayı yahudiler, Peygamber SAS Efendimiz'e muasır olanlar ve ondan sonrakiler, kabul etmek istemedikleri gibi, bir de “Niye değişiyor? Madem sonradan böyle olacaktı, önceden niye böyle oldu?” gibi itirazlarla, inatlarından ve sırf muhalefet olsun diye, mugalata yaparak karşı çıkıyorlar. Halbuki hayatın her yerinde, her zaman değişen şartlara göre hükümler değişir.

Onun için, İslâm'ın ruhunda olan bu şey, fıkıh kaidesi olarak şöyle ifade edilmiş:

“Ezmânın tegayyürü ile ahkâmın tebeddülü inkâr olunamaz.”¹

Yâni, zaman ve şartlar değişince, o yeni şartlara göre bir başka emir gelebilir.

Dünyevî işlerde de böyle, hükümetin işlerinde de böyle... Böyle olmasa meclislere lüzum kalmaz. Yapılmış bir kanuna göre yüzyıllarca, hiç meclise lüzum kalmadan hükümetin yürümesi lâzım, ülkenin yönetilmesi lâzım ama; değişen ve gelişen şartlara göre meclis toplanıyor, konuyu müzakere ediyor, kanunlar çıkartıyor.

---

¹ Mecelle, madde: 39.

Bu yeni kanunların çıkartılması, eskilerin yerine bazılarının gelmesi tabii bir olay. Burada herhangi bir aykırı, tenkit edilecek bir durum yok. Aksine teŖekkür edilecek bir durum var.

b. Eski Ŗeriatlarda da Nesih Vardır

Benî İsrail, yâni yahudiler bunu tenkit etmek istemişler, bu hususta ileri geri sözler söylemişler. Hatta, “Allah bilmiyor mu ki, önceden onu öyle indirmişken sonradan bunu böyle indirmiş?” gibi, küstahça sözler söylemişler. Tabii onların cezasını Cenâb-ı Hak verir. Mugâlata tabii bu. Allah biliyor ama, bildiği halde “Kullarım şöyle yapın!” diye bir emri verdikten sonra, onların o işi yapmalarındaki duruma göre, yeni ihtiyaçlara göre başka emri veriyor. Bu gayet tabii bir şey...

Kendi Ŗeriatlarında da olmuş bir şey, kendilerinin de kabul etmeleri gereken bir şey. Meselâ inkâr edemeyecekleri bazı misallerle onların inatlarının, inkârlarının veya mugâlatalarının sanki Cenâb-ı Hakk’a... Tabii Cenâb-ı Hakk’a bir şey söylemek istemezler de, sanki Peygamber Efendimiz’e söz dokundurmak istiyorlar. Ama kendi kitaplarından da, inkâr edemeyecekleri bazı şeyleri hatırlatalım onlara:

Meselâ, Adem AS ile Havva Anamız dünyaya geldikten sonra, evlatları olduktan sonra, o evlatlara mahsus olarak, doğan kızlarla erkeklerin evlenmesi helâl oldu. Çünkü zaruret vardı, çünkü insan nesli çoğalmamıştı.

Ama sonradan bu haram kılındı, yine Allah tarafından... Çünkü artık bu şart değişti, böyle bir şeye lüzum kalmadı.

Sonra Nuh AS'a da, tufandan sonra gemiden çıkınca böyle bir müsaade Allah tarafından ihsan olundu; çünkü ihtiyaç vardı. Nasıl bir müsaade?.. (*Ekle cemî'l-hayvanât*) "Her hayvanı yemek helâl oldu." Çünkü gemiden çıkmışlardı, mecburiyet vardı. Sonra, bazılarının yenmesi haram kılındı.

Sonra İsrâil, yâni Ya'kub AS'ın zamanında, iki kız kardeşe bir damadın evlenmesi mübah iken kendisi ve çocukları hakkında; sonra bu tahrim edildi, yâni yasak kılındı. Yahudiler kendi şeriatlarındaki olayları bilirler. Daha önceki ahkâmının bazısının değişikliğini, zaten Tevrat söylüyor. Kendi inançları içinde de bazı hükümlerin değişikliği mevcut.

Sonra İbrahim AS'a Cenâb-ı Hak, oğlunu kurban etmesini emretti. Sonra onu yapmaya başlayınca, ihlâsını gösterince; "Hayır, onun yerine kurban kes!" buyurdu. Bu bir değiştirme değil, bir imtihan...

Demek ki, bu gibi sebeplerden bütün şeriatlarda, yâni İslâm'dan önceki indirilmiş ilâhi kitaplara tâbi olan ümmetlerin de hayatlarında ve bir ümmet geldiği zaman, ondan sonra gelen ümmette durumların değişmesi gibi sebeplerle, hükümler değişebiliyor.

Sonra meselâ kendileri puta, öküze taptılar Mısır'dan ayrıldıktan sonra... Halbuki Mûsâ AS'a iman etmişlerdi. Cenâb-ı Hak onlara, kendilerini cezalandırmak için öldürmelerini söylemişti ama, sonra hepsinin öldürülmemesini, ancak tapanların öldürülmesini emretti. Bunu da biliyorlar. Aksi takdirde hiç yahudi kalmazdı. Yâni, öküze tapmayanların öldürülmemesinin söylenmesi, o da bir lütuf.

İşte bunun gibi şeyler. Bunları biliyorlar, kendilerinin de başlarına gelmiş. Hayatın akışına göre de bunun böyle olması lâzım. Yeni bir peygamber geldiği zaman, hem yeni peygamberin şeriatı evvelkini sona erdiriyor; hem de kendi şeriatları içinde de bazı şeyler helâl iken sonradan haram kılınıyor; haram iken sonradan müsaade ediliyor. Meselâ:

كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ
إِسْرَائِيلَ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ

(آل عمران: ۹۳)

(Küllü't-taâmi kâne hıllen li-benî isrâîle illâ mâ harrame isrâîlu alâ nefsihî min kabli en tûnezzele't-tevrâh) “Tevrat inmeden önce, İsrâil AS'ın (Ya'kub AS'ın) kendi nefesine haram kıldığı yiyecekler dışında, bütün yemekler İsrâילוğulları'na helâl idi.” (Âl-i İmran, 3/93) Yâni helâl iken, kendisi şunları yemeyeyim dediği gibi, ki ileride bu ayet-i kerimelerin ahkâmı gelirken, sırası geldiği zaman bunları daha geniş olarak anlatacağız.

Özellikle şunu kesin olarak belirtelim ki, yahudilerin şeriatlarında bu nesih hadisesi vuku bulmuştur. Yahudilik geldiği zaman, daha önceki şeriatların bazı ahkâmını kaldırmıştır. Bir de her şeriat, kendi içindeki gelişmesi içinde evvelce verilmiş bazı müsaadelerin kaldırılması, bazı yasakların kaldırılması tarzında yeni bir hükmün gelmesi, kendi şeriatları içinde de olmuştur. O halde bunun inkâr edilmesi, akla veya mantığa veya tarihi bir olaya dayalı bir husus değil.

Bir de, “Allah bilmiyor muydu ki, sonra ikinci bir hükmü indirdi?” sözü, bu da bir küstahça sözdür. Çünkü, Cenâb-ı Hak her şeyi elbette çok iyi biliyor ama, kulların durumları değişiyor. Kulların değişen durumlarına göre de ahkâm veriliyor. Salâh-ı hallerine göre kolaylıklar veriliyor, fısk u fücurlarına göre de zorlaştırılıyor.

Meselâ, öküzün kesilmesi hadisesinde de, “Allah-u Teâlâ Hazretleri size öküz kesmeyi, sığır kesmeyi emretti.” dedikten sonra, ki geçtiğimiz haftalarda bu hadiseyle ilgili ayetleri okumuştuk. Ondan sonra onlar, “Nasıl olacak? Rengi nasıl olacak? Biz bu işi karıştırıyoruz.” filân dedikçe, ahkâmın daha açık, daha açık, daha açık gelmesi şeklinde; yâni ilkindekinden daha teferruatlı, daha kayıtlı... İlkönce umûmiyken, böyle gittikçe daha özelliklere sahip bir şeyi kesmeleri emrediliyor. Hüküm gittikçe sıkışıyor, sıkışıyor... Kesiyorlar ama neredeyse, az kalsın kesmeyecek gibi bir durumlara düşüyorlar.

Demek ki, böyle şeyler var. Bunlar sırf Peygamber Efendimiz'e karşı gelme sadedinde... Kendilerinden sonra gelen İsâ AS'a da aynı şekilde karşı gelmişler, onun da peygamberliğini kabul etmemişler, hristiyanlığı da kabul etmemişler. Bir inattan, bir haksız taassubdan kaynaklanıyor.

c. Allah Dilediğini Emreder

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ayet-i kerimede buyuruyor ki:

“Biz bir nesih yaparsak, yâni bir ayeti kaldırırsak; bir sebeple, bir hikmetle kaldırmışızdır. Ondan daha hayırlı bir hükmü, kullar için daha faydalı, daha kolay, daha güzel bir hükmü getiririz; veyahut onun bir mislini getiririz.” diye, Cenâb-ı Hak onların bu ukalâlıklarının yersiz olduğunu bildiriyor. Ve indirilen ayetleri, dilerse ahkâmını değiştirdiğini bildiriyor.

Tabii burada bir şeyi kesin olarak beyan ediyor müfessirlerimiz ve alimlerimiz: Bunlar ahkâmla ilgili ayetlerdir. Yâni hükümlerle, şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın veya yapmayın tarzında gelişmelere göre verilmiş hükümlerdir. Haber cinsinden olan, yâni bir gerçeğin tasviri babında olan şeylerde değişme olmaz. Değişme olursa o zaman ya birincisi, ya ikincisi hilâf-ı hakikat olur. Yâni hakikatlar konusunda değil, ahkâm konusunda oluyor bu nesih...

Binâen aleyh onlar inkâr ediyorlar, kendi dinlerinin meşrûluğunu böylece savunacaklarını sanıyorlar. İsâ AS'ı inkâr ediyorlar. Peygamber SAS Efendimiz, kendi kitaplarında, "Ahir zaman peygamberi gelecek, gelince ona tâbî olun!" diye bildirildiği halde, onu inkâr ediyorlar. Bunlara karşı da Cenâb-ı Hak böylece beyan buyuruyor ki, yaptıkları, inandıkları veya söyledikleri veya Peygamber Efendimiz'e ve müslümanlara karşı yönelttikleri tenkitlerin aslı, esası, astarı yoktur.

Şimdi burada *nensah* ve *nünsiha* üzerinde izahlar var, o izahları vereyim. Yâni konuyu, ana sebebi, ayetin sebep-i nüzûlünü, ayetin iniş sebabini, böylece yahudilere bir cevap olarak Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

"Ben âlemlerin, mülkün sahibiyim. Ne dilersem öyle yaparım. Dilediğim ayeti indiririm, dilediğimin hükmünü kaldırırım, dilediğimi hatırlatırım, dilediğimi unuttururum. Bu hususta tabii, sizin hiç bir söz söylemeye hakkınız yok, bu işe karışmak haddiniz de değil!.. (*Elem ta'lem enna'llàhe alâ külli şey'in kadîr.*) "Ey Rasûlüm, bilmedin mi ki Cenâb-ı Hak her şeye kâdirdir?" Yâni dilediğini yapar.

إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ

(الحج: ١٤)

(*Inna'llàhe yef'alü mâ yürîd.*) "Şüphesiz, Allah dilediğini yapar." (Hac, 22/14)

وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ

(الرعد: ٤١)

(*Va'llàhu yahkümü lâ muakkıbe li-hükmihî*)
“Allah bir hüküm verdiği zaman da, o hükme karşı çıkacak, onu ta'yib edecek, tenkit edecek bir kimse olamaz.” (Ra'd, 13/41)

Şimdi bu ayet-i kerimedeki (*nensah*) kelimesi, “Biz bir ayeti neshedersek, ayetlerden birisini neshedersek, yâni silersek...” Bu hususta çeşitli rivayetler var. Çeşitli kıraatler de var. Meselâ *nensah*'ı *nünsih* şeklinde, birinci *nun*'u ötreli, *sin*'i de esreli şekliyle okursa; o zaman *insah*'tan gelmiş oluyor. *Nesaha- nesih*'ten değil de *ensaha-yunsihu-insah*'tan, if'al babından gelmiş oluyor. O zaman, “Ey Rasûlüm biz sana bir ayeti, neshettirirsek...” mânâsına gelir ki, bazen Peygamber SAS Efendimiz'in beyanıyla da, sünnet-i seniyyeyle de, bir ayetin hükmünde böyle bir nesih olur.

Nesih konusunda *nensah* ve *nünsih* kıraatleri, böyle bir şeyin de olacağıının kıraat bakımından da bir delili olmuş oluyor.

Nünsihâ kelimesine gelince, yâni bu *ensâ-yünsî-insâen*, *nisyan* masdarından geliyor. Sülâsîsi *nisyan*, unutmak demek. *Ensâ-yünsî-insâen* de, unutturmak demek. (*Ev nünsihâ*) “Bir ayeti biz sana unutturursak...” mânâsına. Bunun da kıraatinde *nense'hâ* var. Yâni, *nesee* bir şeyi geciktirmek mânâsına geliyor, hemzeli oluyor o zaman sonu.

Yâni bir ayeti unutturursak diye değil de, inişini geciktirirsek mânâsına. Bazı alimler bu *nünsihâ*'yı, *nense'hâ* okumuşlar. O zaman, “Nüzûlünü tehir edersek, sonraya bırakırsak...” mânâsına geliyor.

İbn-i Mes'ud RA da, (*ev nense'hâ*) diye okuyanlardan. Katâde Hazretleri de (*nünsihâ*) okuyanlardan. Böylece *nünsihâ* ve *nense'hâ* diye iki kıraati var başlıca. Tefsir kitaplarında bunların teferruatı bildiriliyor.

Mânâsına gelince, *nensah*'ın mânâsı (*nemhuhâ*), yâni bir ayeti silersek. İbn-i Abbas RA, (*nübeddilühâ*, *mâ nübeddil*) mânâsına, yâni değiştirirsek mânâsına demiş.

Mücâhid de izahını, (*Mâ nüsbit hattahâ ve nübeddil hükmeâ*) “Hattını bırakır da, hükmünü değiştirirsek.” mânâsına. Yâni tarihi bir hatıra olarak, yâni ahkâm-ı şer'iyyenin gelişinden bir yadigâr olarak, Kur'an-ı Kerim'de hattını bırakır ama, hükmünü değiştirir. Artık öteki ayet uygulanır.

Bazıları da bu şeyi Cenâb-ı Hak dilerse, indireceği ayetleri Rasûlüllah SAS'e tehir eder. Yahut da indirmez, kabzeder yâni; veyahut inmiş olanı ref'eder diye mânâ vermişler.

Tabii, ulemânın çeşitli görüşleri var bu nesih konusunda... Hatta müstakil kitaplar yazılmıştır. Hepsi güzel güzel bu konuları anlatıyor. Yâni, bir ayetin hükmünü başka bir ayetle değiştiriyor. Helâli haram kılıyor. Haramı helâl kılıyor, “Bundan sonra yapabilirsiniz.” mânâsına oluyor.

“Mübah olanı yapmayın, mahzurludur. Mahzurlu olan bir şeyi de, pekâlâ bundan sonra yapın!” gibi oluyor. Bu tarzda izah ediliyor.

(*Elem ta'lem enna'llahe alâ külli şey'in kadîr*) “Sen bilmez misin mi ki, bilmedin mi ki, bildiğin bir şey değil mi ki ey Rasûlüm, Cenâb-ı Hak her şeye kâdirdir.” Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye kâdirdir, nasıl dilerse öyle yapar, kimse engelleyemez hükmünü...:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

(يس: ٨٢)

(*Innemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûle lehû kün feyekûn.*)

“O bir şeyin olmasını istediği zaman, (*Kün*) der, ol demek; (*feyekûn*), o şey de olur.” (Yâsin, 36/82) Yâni, bu kadar Cenâb-ı Hakk'ın hükmü nâfizdir, kudreti tamdır ve sonsuzdur.

Bu yahudilere, o inkârcılara bir ikaz ve bir tokattır. Siz böyle diyorsunuz ama, siz istesenez de istemesenez de, kiskansanız da, reddetsenez de, Cenâb-ı Hak her şeye kâdirdir. Bir ayeti de değiştirir, bir şeriatı da değiştirir, bir devri de değiştirir, bir dini de değiştirir... Şu vakte kadar bir din mer'î iken, yâni hükmü öyle devam ediyorken; ondan sonra da, “Artık yeni bir peygamber gönderdim, haydi bakalım ona tâbi olun!” der. Her şeye kâdirdir. Yâni, mülkünde hakkıyla tasarruf eder. (*Keyfe mâ yeşâ'*) Varlıklar, alemler Cenâb-ı Hakk'ın mülküdür; dilediğini takdir eder ve dilediğini yapar.

Evet böylece bazı değişiklikleri Cenâb-ı Hakk'ın Peygamber Efendimiz'e, peygamberliğin başladığı zamandan tâ irtihal-i dâr-ı bekâ eylediğı zamana kadar, dinin öğretilmesi yılları, devresi içinde nasıl dilerse öyle yaptığını gösteriyor. Bunu da kendi kudretiyle yaptığını, kimseye de hesap verme mecburiyeti olmadığını hatırlatıyor yahudilere. Yâni, "Ukalâlık etmeyin, karışmayın, dil uzatmayın; böyle diliyorum, böyle yapıyorum!" diyor.

d. Peygamber Efendimiz'e Allah Öğretir

Şimdi (*nünsihâ*) unutturma meselesine gelince: Tabii Cenâb-ı Hak Peygamber SAS Efendimiz'e neler neler öğretti.

(*Allemenî rabbî. Eddebenî rabbî.*) buyurduğu gibi, hepsini Rabbi Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'e öğretti. Ulûmü'l-evvelîn ve'l-ahirîni, her şeyi öğretti, nice şeyler bildirdi.

Peygamber SAS Efendimiz, gece kendisine bildirilen şeylerin bazılarını, sabah kalktığında hatırlayamazdı. Biz de bazen geceleyin çok güzel rüyalar görüyoruz. Lâ teşbih ve lâ temsil, olayı anlayalım diye söylüyorum. Ama sabahleyin bazılarını anlatmak istiyoruz, "Çok güzel bir rüya gördüm ama unuttum." filan diyerek yarısını anlatıyoruz; onda birini, yirmide birini anlatıyoruz. Büyük bir kısmını unutuyoruz. Halbuki, onu gördüğümüz sırada gün gibi ayan beyan idi.

İşte Peygamber SAS Efendimiz'e de, Cenâb-ı Hak'ın bildirdiği şeylerden, Cenâb-ı Hak hepsini kullara bildirmesini uygun görmediğinden, bazılarını ona bildirdikten sonra unutturuyor ki, başkaları bilmesin... Böylece Cenâb-ı Rasûlüllah'ın nice nice daha bildiği şeyler olduğu buradan anlaşılıyor.

Nitekim Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerifleri de vahy- i gayr-i metluvdur. Kur'an-ı Kerim'in dışında, Peygamber Efendimiz'in söyledikleri ahkâm-ı dîniyye Cenâb-ı Hak'ın emriyledir, bildirmesiyledir:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

(النجم: ٤-٣)

(*Ve mâ yentıku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ.*) “O boşuna konuşmaz. Söylediği Cenâb-ı Hak'ın bildirmesiyledir. Ahkâm-ı şer'iyyeden bildirdiği şeylerin hepsinin aslı, esası Cenâb-ı Hak'ın ona emridir, bildirmesidir.” (Necm, 53/3-4)

Onun için, sünnet-i seniyye de İslâm dininin ana önemli kaynaklarından, vazgeçilmez kaynaklarındandır. Hattâ, Kur'an-ı Kerim'i dahi en güzel şekilde anlamamızı sağlayacak, eşsiz bir bilgi hazinesidir Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerifleri...

Düşünün Peygamber SAS Efendimiz'in hayatını, muhterem izleyiciler ve dinleyiciler: Babası dünyaya gelmesinden evvel vefat etmiş, annesi küçükken vefat etmiş, bir yetim olarak büyümüş.

Maddî sıkıntıların olduğu bir bölgede yetişmiş. Bolluk, bereket, hareket olan, çeşitli bilgilerin, kültürlerin, kitapların, alimlerin olduğu bir diyar değil... Dünyanın mahrumiyetli bir bölgesinde yetişmiş. Kendisi yazı yazmamış.

وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ

(العنكبوت: ٤٨)

Ve lâ tehuttuhû bi-yemînike izen le'rtâbe'l-mübtılûn.) [Elinle de onu yazmış değildin. Öyle olsaydı, bâtıl söze uyanlar şüpheye düşerlerdi.] (Ankebut, 29/48)

Yazı yazma hususunda bir çalışması olmamış. Bir mektebe gidip bir şey okuması olmamış. Herhangi bir alimin yanına gidip, diz çökmesi olmamış. Ümmî bir yetim olarak büyümüş. Ama ondan sonra, Peygamber SAS Efendimiz'den sahih rivayetlerle gelen binlerce, yüz binlerce hadis-i şerife bakıyoruz, Efendimiz'in söylediği şeylerden o kadar çok şey öğreniyoruz ki... Hem dinimize, hem dünyamıza, hem ahirete müteallik; hem maddî, hem mânevî, hem de yeryüzünün, gökyüzünün hakîkatlerine ait neler öğreniyoruz.

Bu zaten başlı başına, Peygamber-i Zîşânımız'ın Allah'ın hak peygamberi olduğunu gösteren bir olay...

“—Hiç bir şey okumamış olan bir insan, böyle alimleri hayran bırakan, mest eden, hayran eden bu kadar bilgileri nereden öğrendi?” diye sorunca, bu sorunun cevabı:

“—Evet o Allah’ın hak peygamberidir, ahir zaman peygamberidir.” diye, teslim olması lâzım insafı olanların, veyahut Allah korkusu olanların, veya ahirette Cenâb-ı Hakk’ın rızasına erme hususunda ciddî niyeti olanların...

e. Necran Heyetinin Ziyareti

Ama, kimi insanlar işte maalesef ellerindeki menfaatleri, veyahut sahip oldukları durumları kaybetmek istemiyorlar. Nitekim bu hususta güzel misallerden birisidir: Peygamber Efendimiz’in sağlığında, Peygamber SAS Efendimiz’i ziyaret etmek için, Yemen’den yetmiş kişilik bir ruhban heyeti geldi Medine-i Münevvere’ye... Başlarında da piskopos vardı, papazlar vardı.

Bunlar yolda gelirlerken, bir tanesinin bineğinin ayağı sürçünce, bir ağır söz söylemiş, kötü söz söylemiş:

“—İşte bu seyahati şu adamın yüzünden yapıyoruz.” filan diye ağır sözler söylemiş Peygamberimiz hakkında... “Oraya gitmek zorunda kaldık, onun yolunda giderken böyle başımıza bu kaza geldi.” filân gibi.

Onun üzerine, ağabeyi piskopos ona diyor ki:

“—Kardeşim öyle söyleme! Bu gittiğimiz kişi Allah’ın hakîkî peygamberidir. Öyle söylersen, başına bir belâ gelir.” diyor.

Medine-i Münevvere mescidine geliyorlar. Burada Peygamber SAS Efendimiz’le konuşuyorlar.

Peygamber Efendimiz onlara İslâm'ı anlatıyor, hristiyanların yanıldıkları noktaları anlatıyor. İSâ AS'ın Allah'ın kulu olduğunu, Allah'ın kudretinin bir nişanesi olarak, Meryem Vâlidemiz'den babasız olarak dünyaya geldiğini; Meryem Vâlidemiz'in de sâliha bir insan olduğunu, cennetlik bir hatun olduğunu, ama insan olduğunu; annesinin de, İSâ AS'ın da insan olduğunu, Allah'ın evlat edinmediğini, böyle bir şeyin çok büyük bir iftira olacağını, bu sözün çok ağır bir bühtan, çok çirkin bir günah sözü olduğunu, bu inancın doğru olmadığını bildiriyor. Biz bunları okuyoruz.

Onları hak yola davet ediyor:

“—Aramızda bir fark yok, Cenâb-ı Hakk'a gelin, kulluk edin!

Allah'tan başka ilâh olmadığını ikrar edin!” diye.

Bunların içinden bazıları müslüman oluyor. Müslüman olanlardan birisi de, bineğinin ayağı sürçüp de küfretmeye, ağzını bozmaya kalkışan kişi... Onun kalbi yumuşuyor, o müslüman oluyor.

Fakat hepsi müslüman olmuyor. Müslüman olmayanlar veda edip giderken, bu ağabeyine soruyor:

“—Ağabey sen yolda gelirken ‘Bu zât Allah'ın peygamberidir.’ diyordun. Ben müslüman oldum, sen niye müslüman olmadın?..” diyor.

Diyor ki:

“—Kardeşim, bizim bu Yemen’deki kilisemize Bizans’tan her sene büyük vâridât gelir. Şimdi biz müslüman olursak, bu vâridât kesilir. Onun için, ben böyle müslüman olduğumu söylemedim, müslüman olmadım.” diyor.

Demek ki bir vâridâtın gelmesi, bir gelirin gelmesi, maddi bir hesap, onu gerçeğe tâbi olmaktan alıkoymuş. Böyle şeyler olabiliyor. Bu kişilerin bileceği bir husus... Allah-u Teâlâ Hazretleri elbette bunların hesabını görecek; yâni inandığı halde, bildiği halde, inancına göre yapması gereken atılımı yapmayan, sözü söylemeyen kimselerin cezasını verecek tabii.

Çok güzel bir hususu da, ayet-i kerime ileride gelince izah edeceğiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri ahirette İsâ AS’a da soracak:

“—Yâ İsâ! Sen mi söyledin hristiyanlara, ‘Beni ve annemi böyle kutsallaştırıp, tapının!’ diye?..”

O da diyecek ki:

“—Hayır yâ Rabbi, ben demedim. Demiş olsam, sen zaten bilirsin. Her şeyi bilirsin, her şeye kâdirsin. Ben ancak senin bana emrettiklerini söyledim. Doğru olan şeyleri söyledim.” (Mâide, 5/116) diyecek.

Şimdi buradan da hristiyanların bilmesi lâzım ki, yaptıkları ve inandıkları, Hazret-i İsâ AS’ın da rızasına uygun değildir. Hazret-i İsâ AS’ın söylediği değildir. Bu inancın da aslı esası yoktur. Hazret-i İsâ’ya tapılmaz, çünkü o Allah’ın kuludur.

Eğer Hazret-i İsa'ya tapılması doğru olsaydı, o zaman şöyle bir sorunun cevabını nasıl verecekler bunu iddia eden kimseler:

“—Hazret-i İsa gelmeden önce, yâni milattan önceki insanlar kime tapacaklar? Hazret-i İsa'yı tanımıyorlar ki, Hazret-i İsa'ya tapsınlar.”

Demek ki doğru değil... Hazret-i İsa'dan önceki insanlar da, milattan önceki yâni, milattan sonrakiler de, hepsinin rabbi, alemlerin rabbi olan Allah-u Teâlâ Hazretleridir. Hepsinin Allah'a tapmaları lâzım, Allah'a kulluk etmeleri lâzım! Nitekim İbrâhim AS öyle yapmıştır. Nuh AS öyle yapmıştır, Yusuf AS öyle yapmıştır, Mûsâ AS öyle yapmıştır...

Cenâb-ı Hak böyle kendisinin her şeye kâdir olduğunu hatırlatıyor. Peygamber Efendimiz'e hitab ediyor ama, inkâr edenlere de şöyle bir ilâhi şamar gibi bu sözler.

f. Göklerin ve Yerin Egemenliği Allah'ındır

107. ayet-i kerimede de buyruluyor ki:

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

(البقرة: ١٠٧)

(E lem ta'lem enna'llâhe lehû mülkü's-semâvâti ve'l-ard, ve mâ leküm min dûni'llâhi min veliyyin ve lâ nasîr.) (Bakara, 2/107)

(*E lem ta'lem*) “Yine sen bilmez misin ki, bilmedin mi?” *Lem* mâziye naklediyor mânâyı. “Bilmedin mi ki, bildiğin bir şey değil mi ki ey Rasûlüm, (*enna'llàhe lehû mülkü's-semâvâti ve'l-ard*) göklerin ve yerin egemenliği Allah'ındır.”

Mülk deyince, Türkçe'de apartman, tarla, bağ, bahçe gibi taşınamayan şeyler hatıra geliyor, bunlara mülk deniliyor. Mal, mülk deniliyor. Fakat bu ayet-i kerimelerdeki mülk, o mânâyı değildir. Buradaki *mülk*, egemenlik mânâsına, yâni meliklik mânâsına... Yâni, “Göklerin ve yerin melikliği, yâni hükümdarlığı, hükümranlığı Allah'a aittir. Onları idare eden, yöneten, onlara sahip olan Allah'tır.” demek. *Mülk*, emlak mânâsına değil; egemenlik, hakimiyet mânâsına... Göklerin ve yerin hakimiyeti, yürütülmesi, idaresi, yönetilmesi, egemenliği, melikliği, hükümdarlığı, hükümranlığı hep Allah'ındır.

Bu egemenlik sözü denilince Türkçe'de de meşhur bir söz var: “—Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.”

Yâni, levhalarda olup da, uygulamada olmayan bir şey. Egemenlik milletin olsa, o zaman milletin inancına göre hareket edilmesi lâzım gelecek ve halkın istediği olacak. Tabii, bundan demek istiyorlar ki, devleti yönetecek olan kişileri millet kendisi seçer. Böylece, kendi vekili olduğu için, idareyi sanki millet yapıyormuş gibi olur. Söz milletin olur.

Hatta, Demokrat Parti de siyaset hayatına girdiği zaman, “*Yeter, söz milletindir!*” diye, şöyle bir dur işareti gösteren el resmini kullanmıştı. Ben o yılları hatırlıyorum. Ama işin tabii uygulama faslına gelince, yâni kanunlar bir şey söyler de, onların uygulanması işi ayrı bir iştir. İki bakımdan ayrı şeydir:

Bir; yöneticilerin insafı ve hakkaniyetle hareket etmesi, adaleti meselesidir. İki; halkın da elindeki imkânları, haklarını, hukukunu kullanabilme olgunluğudur. Kendi haklarını kullanmasını bilemeyen milletleri, maalesef birileri istilâ ederler. Zorla, zorbalıkla yönetirler, esir alırlar, köle gibi çalıştırırlar. Ama hürriyetini, istiklâlini seven, bunun için gerekli çalışmaları yapabilen ve bu hususta tâviz vermeyen milletler de, sonunda istediklerini yaptırırlar.

Bugün dünyada bunun misallerini görüyoruz. Ben de dünyanın çeşitli ülkelerini geziyorum, bakıyorum uygulamalarda çok büyük farklar var. Burada kusur kimindir diye araştırdığım zaman, tabii şüphesiz ki zalimlerindir kusur ama, zalim idarecilerindir ama; bir taraftan bu böyleyken, ben biraz da mazlumlara kusur buluyorum. Çünkü, kendisini istismar ettirecek insanlar oldukça, istismar edenler çıkar. Kandırılmaya müsait insanlar olduğu yerde, sahtekârlar, yankesiciler çıkar. Yâni, insanın sahip olduğu hakkın bilincinde olması lâzım, sahip çıkması lâzım ve onu haksız yere bir başkasına kaptırmaması lâzım!..

İsveç'teyken ilginç bir olayı, canlı, yakın zamanın bir olayını anlattılar arkadaşlar bana; ben şaşırdım. İsveç'in galiba bir bakanı veya başbakanı uçaktan inmiş. Uçak biraz tehirli indiği için veya bir başka sebepten, arabasında bir arıza mı oldu ne olduysa, uçağın tehirinden dolayı, yâni esas sebep o... Bağlantılar olmadığından, gece bir taksi çevirmiş, evine kadar gitmiş. Gazeteler hop oturup hop kalkıyormuş:

“—Sen devletin parasıyla nasıl taksi tutarsın, bu kadar parayı nasıl verirsin?”

Bu da cevap veriyor;

“—Ne yapayım, havaalanında mı kalacağım, geç kaldım. En son tren de kaçtı, ne yapayım?” filan diyormuş.

Yâni, millet kendi parasını korumakta, kollamakta, hesabını sormakta o kadar titiz. Onun için son derece temiz, düzenli bir ülke görüyorsunuz.

“—E kral var...” diyorum,

“—Kralın sadece sarayı vardır, varlığı vardır, adı vardır. Ama işler böyle gayet muntazam gider.” diyorlar.

Yâni despotluk yok, zulüm yok, her şey hakkaniyetle gider.

Neden?.. Çünkü millet hakkını yedirtmiyor.

Bizim memlekete gelince; gazeteleri okuyunca insanın kanı beynine sığıyor, üzülüyor: Çarçur edilen paralar, yerine gitmeyen tahsisatlar, suistimaller, kayırmalar ve sâireler...

Bunlar neden oluyor? Biraz da mazlumların kendi hukukunu korumasını bilememesinden oluyor. Bir ictimâî terbiye seviyesi, yâni yönetim konusunda, yönetme, yönetilme konusunda, kanunları uygulama konusundaki bilinçlilik meselesi oluyor.

Tabii çok üzülüyoruz, çok güzel şeyler temenni ediyoruz. Allah- u Teâlâ Hazretleri hepimizi gafletten, cahillikten korusun, kurtarsın... Haksızlığı yapmamak lâzım, haksızlığı yapana da fırsat vermemek lâzım! Bu da önemli bir husus...

Biz uçakta namaz kılacağız. Bindiğim Frankfurt'tan Cidde'ye gelen uçakta, namaz kılma yeri ayırmışlar, hoşuma gitti. Ben koridorda yanıma örtüyü aldım, namaz kılardım dedim. Uçağın görevlisi, hizmetlisi hanım dedi ki:

“—Arkada mescidimiz var, her şey var!” dedi.

Arkaya, mescide gittim. Şöyle 5-6 kişinin namaz kılacağı bir yeri mescid diye ayırmışlar. Çok hoşuma gitti. Kiblesi filan gösteriyor ibre olarak karşısında, her şeyi hazır. Ayakkabılar çıkıyor. İşte halı üzerinde namaz kılınacak. Baktım bir pilot geldi. Ama herhalde uçağı götürün pilot değildi de, o uçakla Cidde'ye dönen, görev dışında bulunan bir pilottu galiba.

“—Namazı beraber kılalım!” dedi.“

—Olur, kılalım...” dedik.

Ama o bizden önce gelmişti. Ben kàmet getirdim. Hemen benim yanıma geldi, dedi ki: “Bu galat.” dedi. Yâni Arapça *galat* ne demek? Yanlış demek. “Sizin kàmetiniz yanlış.” dedi. Ben dedim ki:

“—Biz Hanefî mezhebindeniz, galat değil, bizim mezhebimize göre kàmet böyle getirilir.” dedim.

Onlar bir defa getiriyorlar. Yâni bir bakıma da davranışı hoşuma gitti. Çünkü hemen bir yanlışlığı, yanlış sandığı bir şeyi dile getiriyor. Hiç olmazsa biz de öyle değil deyince, yanlışlığını anlamış oluyor. Canlı bir toplum böyle olur yâni. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi, her yönden en güzel tarzda en güzel ahlâka sahip olanlardan eylesin...

Küçükken okurduk:

Ne sen aldan, ne aldat;

Bunda vardır asıl tat!..

Aldatmamak ve aldanmamak, faziletin iki önemli esası... Başkasını aldatmayacaksınız, tamam... Ama bir de aldanmamak, birisini de aldatıcı olma duruma düşmesine yol vermemek, fırsat vermemek, çanak tutmamak gibi hususlar var.

Evet, yerin göğün mülkü Cenâb-ı Hakk'ındır. (*Elem ta'lem enna'llàhe lehû mülkü's-semâvâti ve'l-ard*) Egemenlikten açıldı bu. “Yerlerin göklerin egemenliği Allah'ındır. Meliklik, hükümdarlık, söz Allah'ındır.” demek. Nasıl dilerse öyle yapar mânâsına.

“Ey yahudiler sizin laflarınız boşuna, ben böyle hükmediyorum, böyle olacak!” demek yâni bu.

(*Ve mâ leküm min dûni’llâhi min veliyyin ve lâ nasîr*) “Ve Allah’tan başka, sizin için hiç bir velî ve yardımcı yok.” (*Min dûni’llâh*) “Allah’tan gayrı” demek, yâni sadece Allah var demek. (*Mâ leküm min dûni’llâhi min veliyyin*) “Sizin için velî cinsinden, *nasîr* cinsinden hiç bir varlık yoktur.” Yâni, “Sizin veliniz de yardımcınız da Allah’tır, Allah’tan başkası değildir.” demek.

Dûn, başka mânâsına geliyor. (*Min dûni’llah*) Allah’tan başka... Allah’ı bırakıp da, Allah’ın dışında, Allah’ın ötesinde başka bir dostunuz ve yardımcınız yok. *Velî* ne demek?.. Dost demek. *Nasîr* ne demek?.. Faîl vezninde sıfat-ı müşebbehe; yardım eden, yardımcı demek.

Demek ki mü’minlerin dostları;

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

(Âl عمران: ٦٨)

(*Va’llâhu veliyyü’l-mü’minîn*) “Mü’minlerin dostu Allah’tır.” (Âl-i İmran, 3/68) Allah mü’minlerin sever, onların dostudur ve yardımcı olur. Ondan başka da mü’min insanın dostu yoktur. Mü’min dostunu bilmeli, Mevlâsını bilmeli, sevildiğini bilmeli, Mevlâsına güzel kulluk etmelidir. Yardım da, gelirse Allah’tan gelir. (*Ve lâ nasîr.*) “Allah’tan başka da bir yardımcı yoktur.”

İşte bazı insanlar, yardımları başka yerlerde arıyorlar. İmanları zayıf olduğundan, eksik olduğundan bilemiyorlar. Bu da bir iman meselesi tabii... Eğer Allah’a hakkıyla kulluk etseler, o zaman izzet bulurlar ve yardıma da nâil olurlar. Ama Allah’tan gayriden bir şey umunca, Allah ceza olarak o umduğu kimseden de kişiye yardımı getirtmez. Çünkü yardım Allah’tandır, yardım edecek olan Allah’tır.

Tarihte bunun misalleri çok... Nice mü’min küçük topluluklar Allah’ın yardımına mazhar olmuştur, izzet sahibi olmuştur. Harb ettikleri zaman, kendilerinden kat kat fazla olan düşmanları galebe çalmışlardır. İslâm tarihinde, bizim Osmanlı ecdâdımızın tarihinde bunun misalleri pek fazladır. Çünkü yardım Allah’tandır. Mü’min olanlara Allah yardım ediyor. Allah’ın dostu olmayanlara da, mü’min olmayanlara da Allah’ın yardımı yoktur.

“—E, Hocam, peki niye o halde mü’min olmayanlar bizi yeniyor?” diyecekler şimdi duyanların bir kısmı, hemen tarihi olayları kafalarından geçirirlerken.

Evet, bu mühim ve güzel bir sorudur. Böyle bir sorunun mutlaka cevaplandırılması lâzım! Biz eğer gayr-i müslimlerin karşısında Allah’ın sevmediği, yanlış inançlara sahip insanların karşısında yeniliyorsak, onların Allah’ın dostu olmasından dolayı değildir, Allah’ın onlara yardım etmesinden dolayı değildir; bizim kusurumuz vardır da, Allah bizi onlarla cezalandırıyor. Yâni, “Ey mü’minler, siz ne biçim mü’minlersiniz ki

vazifelerinizi yapmadınız, emrimi tutmadınız, Kur'an'a uymadınız... İnanıcı bıraktınız, zevke sefaya daldınız, günahlara bulaştınız... Allah'a, Rahmân'a itaat edecek yerde şeytana itaat ettiniz." diye Cenâb-ı Hak cezalandırıyor.

Nasıl cezalandırıyor?.. Cenâb-ı Hak birisini görevlendiriyor; o da görevli, vazifeli olarak geliyor, cezayı icra ediyor. Bu ceza bazen yıldırım olur, bazen zelzele olur, bazen bir zalim kişi olur...

Nasreddin Hoca'ya sormuş hükümdar [Timur]:
"–Ben zalim miyim? Mazlum muyum?"
Nasreddin Hoca da demiş ki:

"–Zalim biziz ki, seni başımıza Allah gönderdi."
Yâni zulüm olduğu için, günah olduğu için, cezalandırmak için Allah birisini musallat ediyor. Öyle oluyor. Yoksa Cenâb-ı Hakk'ın mü'minlere yardım etmesi, dostlarına yardım etmesi, tarihte hep gördüğümüz lütf-u ilâhisidir, âdet-i ilâhisidir.

Koca Firavun'un ordusuna karşı Mûsâ AS'a yardım etmiştir. Bu ayetleri Bakara Sûresi'nin geçmiş ayetlerinde okuduk, bu olayları yâd ettik. İbrâhim AS'a, tek başına olduğu halde Nemrut kavmine, yaşadığı şehirdeki insanlara karşı yardım etmiştir. Peygamber Efendimiz'e Kureyş'in karşısında nice nice mazlum ve sıkıntılı zamanlar geçirdikten sonra yardım etmiştir, mansur ve muzaffer eylemiştir.

Tarihte de bunun sayısız misalleri çoktur. Küçücük bir İslâm ordusu, kocaman muhteşem Bizans'ı, Sâsâni İmparatorluğu'nu yenmiştir.

Nice nice diyarları kısa zamanda almışlardır imanları sayesinde... Osmanlılar da öyle ilerlemişlerdir. Ama ondan sonra aşk ve şarap gazelleriyle, zevk ü sefâ alemleriyle vakit geçirince, tabii Cenâb-ı Hakk'ın cezasına, kahrına, gazabına maruz kalıyorlar. Çünkü, Cenâb-ı Hak zerre kadar hayır işleyeni mükâfatlandırıyor ama, şer işleyeni de tevbe etmez de inatla ısrarla devam ederse, günahın da cezasını, belâsını veriyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu mânevî, aslî, büyük gerçekleri görüp, kendisine güzel kulluk yapmağa yönelmeyi cümlemize nasib etsin... Yanlış yolda olanlara tevbe nasib eylesin... Doğru yolda olanları takviye eylesin... Gerçekleri göremeyenleri nevm-i gafletten ikaz eylesin... Ömrümüzü rızasına uygun geçirmek için bizlere tevfikini refik eylesin... Hakkı hak olarak görüp onlara uymayı nasib eylesin... Batılı batıl görüp ondan korunmayı nasib eylesin... Cümlelerinizi iki cihan saadetine erdirdin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

05. 10. 1999 - MEDİNE

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü